

Cauza C-614/21**Rezumatul cererii de decizie preliminară întocmit în temeiul articolului 98 alineatul (1) din Regulamentul de procedură al Curții de Justiție****Data depunerii:**

4 octombrie 2021

Instanța de trimitere:

Rechtbank Den Haag, zittingsplaats 's-Hertogenbosch (Țările de Jos)

Data deciziei de trimitere:

4 octombrie 2021

Reclamant:

G

Pârât:

Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid

Obiectul procedurii principale

Pârâtul nu a examinat cererea de azil a reclamantului deoarece pârâtul consideră că Malta este responsabilă pentru acest lucru. Reclamantul contestă această decizie deoarece se teme că, în cazul transferului în Malta, va ajunge într-o situație care contravine articolului 4 din Cartă.

Obiectul și temeiul juridic al cererii de decizie preliminară

Rechtbank (Tribunalul) adresează, în temeiul articolului 267 TFUE, întrebări preliminare cu privire la domeniul de aplicare și scopul principiului încrederii reciproce în cadrul transferului reclamantului în statul membru responsabil, atunci când în acel stat membru există, în ceea ce îl privește pe reclamant și pe resortisanții țărilor terțe în general, încălcări ale drepturilor fundamentale, printre altele sub formă de *pushbacks* și de detenție. Se pune de asemenea întrebarea care sunt mijloacele de probă de care dispune reclamantul și care este standardul de

probă aplicabil atunci când acesta susține că transferul trebuie interzis în temeiul articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul Dublin.

Întrebările preliminare

I Luând în considerare considerentele (3), (32) și (39) coroborate cu articolele 1, 4, 6, 18, 19 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene, Regulamentul Dublin trebuie interpretat și aplicat în sensul că principiul încrederii reciproce între state nu este divizibil, astfel încât încălcările grave și sistematice ale dreptului Uniunii comise de posibilul stat membru responsabil, înainte de transfer, cu privire la resortisanți ai țărilor terțe care (încă) nu sunt persoane returnate în temeiul Regulamentului Dublin se opun în mod absolut transferului în acest stat membru?

II În cazul unui răspuns negativ la întrebarea precedentă, articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul Dublin coroborat cu articolele 1, 4, 6, 18, 19 și 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene trebuie interpretat în sensul că, dacă statul membru responsabil încalcă dreptul Uniunii în mod grav și structural, statul membru care efectuează transferul nu se poate baza pe principiul încrederii reciproce între state, ci trebuie să înlăture orice îndoială sau trebuie să demonstreze că, după transfer, reclamantul nu va ajunge într-o situație care contravine articolului 4 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene?

III Care sunt mijloacele de probă cu care reclamantul își poate susține argumentele potrivit cărora articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul Dublin se opune transferului său și care este standardul de probă care trebuie aplicat în acest sens? Ținând cont de trimiterile la acquis-ul comunitar din considerentele Regulamentului Dublin, statul membru care efectuează transferul are o obligație de cooperare sau o obligație de verificare sau, dacă există încălcări grave și structurale ale drepturilor fundamentale cu privire la resortisanți ai țărilor terțe, trebuie obținute garanții individuale din partea statului membru responsabil că, după transfer, drepturile fundamentale ale reclamantului vor fi (într-adevăr) respectate? Răspunsul la această întrebare este diferit în cazul în care reclamantul se află în dificultate de a prezenta probe, dacă nu își poate susține cu documente declarațiile consecvente și detaliate, deși, ținând cont de natura declarațiilor, nu se poate pretinde acest lucru?

Dispozițiile de drept al Uniunii și de drept internațional invocate

Articolele 1 și 33 din Convenția de la Geneva privind statutul refugiaților

Articolele 1, 4, 6, 18, 19, 47, 51, 52 și 52 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene

Considerentele (3), (19), (32) și (39), precum și articolele 3, 4, 5 și 17 din Regulamentul (UE) nr. 604/2013 (Regulamentul Dublin)

Articolul 4 din Directiva 2011/95/UE

Hotărârea din 19 martie 2019, Jawo (C-163/17, ECLI:EU:C:2019:218, punctele 78-92)

Hotărârea din 16 februarie 2017, C.K./Slovenia (C-578/16 PPU, ECLI:EU:C:2017:127, punctele 59, 63-65, 75 și 76)

Prezentare succintă a situației de fapt și a procedurii principale

- 1 La 19 iunie 2019, reclamantul a solicitat azil în Malta. După sosirea în acest stat membru, el s-a aflat în detenție timp de trei luni și a petrecut patru luni într-o tabără de primire. După o spitalizare cauzată de un grav accident de muncă, i s-a spus că trebuie să părăsească tabăra de primire. În pofida problemelor de sănătate, a trebuit să muncească, deoarece nu mai primea ajutor. Când a părăsit Malta, la 5 decembrie 2020, încă nu fusese audiat cu privire la motivele sale de azil.
- 2 La 12 ianuarie 2021, el a intrat în Țările de Jos, unde a formulat o cerere de azil. Pârâtul consideră că Malta este responsabilă de examinarea acestei cereri și, pentru acest motiv, prin decizia din 22 martie 2021, el nu a examinat cererea de azil a reclamantului. Anterior, la 9 februarie 2021, a fost încheiat între Malta și Țările de Jos un acord privind cererile de preluare.
- 3 Reclamantul a introdus o acțiune împotriva deciziei din 22 martie 2021 și i-a solicitat judecătorului delegat cu luarea măsurilor provizorii să adopte o măsură provizorie. La 2 aprilie 2021, acest judecător a admis măsura solicitată și a stabilit că transferul reclamantului în Malta este interzis atât timp cât nu se ia o decizie cu privire la acțiunea introdusă.

Principalele argumente ale părților din litigiul principal

- 4 Reclamantul se teme că, după transferul în Malta, drepturile sale fundamentale vor fi încălcate. El motivează acest lucru cu propriile declarații, cu elemente de probă legate de accidentul său și cu informații la nivel de țară privind primirea în Malta a resortisanților țărilor terțe.
- 5 Pârâtul susține că, în temeiul principiului încrederii reciproce (denumită în întrebări încrederea reciprocă între state), se poate presupune că drepturile fundamentale ale reclamantului nu vor fi încălcate după transferul în Malta. Reclamantul nu și-ar fi susținut cu documente declarațiile privind primirea sa în Malta. Ca răspuns la declarația reclamantului potrivit căreia acesta nu a fost încă audiat și că încă nu s-a luat o decizie cu privire la cererea sa de azil, pârâtul face trimitere la acordul privind cererile de preluare.
- 6 În plus, pârâtul susține că decizia sa nu contravine jurisprudenței Curții și jurisprudenței Curții EDO și că nu există motive pentru a prelua de la Malta

examinarea cererii de azil în temeiul articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 604/2013.

Prezentare succintă a motivării trimiterii preliminare

- 7 Rechtbank [Tribunalul] consideră că punerea în aplicare a Regulamentului nr. 604/2013 este reglementată de principiul încrederii reciproce și că se poate presupune că, după transfer, reclamantul nu ajunge într-o situație care încalcă articolul 4 din Cartă. Dacă reclamantul susține contrariul, va trebui să furnizeze dovezi în acest sens.
- 8 Evaluarea efectuată în temeiul articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 604/2013 se limitează la situația de după transfer, mai exact la primire și la condițiile de viață, precum și la calitatea procedurii de azil din statul membru responsabil, care prevede de asemenea că, dacă este cazul, un străin poate formula plângere.
- 9 În procedurile legate de deciziile de transfer în temeiul Regulamentului nr. 604/2013, rechtbank [tribunalul] se confruntă tot mai des cu chestiunea de drept dacă, atunci când există încălcări flagrante ale drepturilor fundamentale pe teritoriul diferitor state membre și comise de către aceste state membre, trebuie să se țină seama de principiul încrederii reciproce. Astfel, există numeroase rapoarte legate de *pushbacks* și se încheie acorduri cu țări terțe pentru a preveni călătoria către Uniune (*pullbacks*).
- 10 În același timp, statele membre trebuie să respecte Convenția privind statutul refugiaților, Convenția europeană a drepturilor omului (CEDO) și Carta. Interdicția de returnare prevăzută în acestea, care, în opinia Curții Europene a Drepturilor Omului (Curtea EDO), necesită o evaluare individuală a motivelor de azil, își pierde însă sensul dacă resortisantul unei țări terțe este în fapt împiedicat să intre pe teritoriul Uniunii pentru a solicita protecție internațională.
- 11 Rechtbank [Tribunalul] deduce din Hotărârea Jawo că principiul încrederii reciproce implică încrederea că statele membre respectă întotdeauna toate drepturile fundamentale și garantează respectarea acestora cu privire la orice persoană.
- 12 Cu toate acestea, prin *pushbacks* și *pullbaks* se subminează efectele Regulamentului nr. 604/2013 și principiul încrederii reciproce. Solicitanții de azil se confruntă cu un risc de returnare și sunt descurajați de la a solicita protecție în anumite state membre. Acest lucru duce la o presiune mai mare pe capacitatea de azil și de primire din alte state membre.
- 13 O autoritate decizională poate presupune, pe baza principiului menționat anterior, că drepturile fundamentale ale solicitantului nu vor fi încălcate după transfer. Dacă acesta din urmă îi demonstrează însă judecătorului că în statul membru responsabil au loc încălcări structurale ale drepturilor fundamentale, comise de

acest stat, față de solicitant și/sau față de resortisanții țărilor terțe în general, se ridică întrebarea dacă în această situație transferul trebuie interzis în mod absolut și/sau, la momentul stabilirii statului membru responsabil, se poate ține seama pur și simplu de principiul încrederii reciproce.

- 14 Potrivit rechtbank [tribunalul], s-a constatat că în Malta există *pushbacks* pe scară largă și deficiențe structurale ale capacității de primire și calității acesteia. De asemenea, condițiile de detenție ale migranților sunt deosebit de precare, din punct de vedere structural. În plus, procedura de contestare a detenției străinilor este deficitară, deoarece accesul la justiție și la asistența juridică nu este garantat. Încălcărilor drepturilor fundamentale nu au loc numai la frontiera externă, ci și după intrarea pe teritoriu. De altfel, spre deosebire de alte state membre, Malta nu neagă faptul că nu își mai poate respecta obligațiile internaționale.
- 15 În aprecierea rechtbank [tribunalul], *pushbacks* reprezintă o încălcare a articolelor 1, 4, 18 și 19 din Cartă. De asemenea, Curtea EDO a stabilit de mai multe ori că modul în care Malta ține în detenție solicitanții de azil contravine articolului 5 din CEDO.
- 16 Rechtbank [Tribunalul] se întreabă acum care este domeniul de aplicare al principiului încrederii reciproce și dorește să știe dacă acesta este divizibil în funcție de locul și perioada în care au loc încălcările Cartei, care sunt încălcările la care face referire și în ce măsură este relevantă atitudinea statului membru responsabil.
- 17 Carta și CEDO nu aplică o ordine ierarhică pentru niciunul din drepturile fundamentale. Prin urmare, rechtbank [tribunalul] consideră că principiul încrederii reciproce presupune toate drepturile fundamentale, în orice moment, și respectarea acestora pe teritoriul tuturor statelor membre, și nu numai cu privire la solicitanții de azil care se reîntorc în statul membru responsabil de examinarea cererii lor de azil.
- 18 În cazul în care Curtea interpretează dreptul Uniunii în sensul că trebuie evaluat numai riscul de încălcare a articolului 4 din Cartă pentru solicitantul specific, rechtbank [Tribunalul] concluzionează că, în felul acesta, Curtea consideră că principiul încrederii reciproce este divizibil. În acest caz, rechtbank [tribunalul] solicită Curții să clarifice care este temeiul juridic pe care se bazează.
- 19 Chestiunea de drept centrală este dacă judecătorul trebuie să împartă principiul încrederii reciproce în încredere înainte și încredere după transfer, în încredere în situația specifică pentru un solicitant de azil returnat și în încredere în respectarea tuturor drepturilor fundamentale de către statul membru responsabil cu privire la toți resortisanții țărilor terțe.
- 20 O decizie se bazează pe „încredere” dacă există așteptări pentru evenimente viitoare. Atunci când este cert, în fapt, că statul membru responsabil nu își îndeplinește obligațiile de a respecta drepturile fundamentale, se pune întrebarea pe ce se bazează această încredere.

- 21 Prima întrebare este dacă, atunci când se stabilește că statul membru responsabil încalcă în mod grav și sistematic mai multe drepturi fundamentale cu privire la resortisanții țărilor terțe, transferul în acel stat membru trebuie interzis numai pentru acest motiv. Dacă această întrebare trebuie să primească un răspuns negativ, apare ulterior întrebarea dacă încrederea reciprocă mai trebuie să stea la baza aprecierii dacă există o situație prevăzută la articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 604/2013.
- 22 Rechtbank [Tribunalul] dorește să știe dacă noțiunea „tratamentul în statele membre”, folosit de Curte la punctul 82 din Hotărârea Jawo, trebuie interpretată ca „în și/sau de către statele membre”. Dacă această noțiune este interpretată în mod restrictiv ca „în”, în sensul „pe teritoriul statului membru”, acest lucru lipsește de semnificație articolele 18 și 19 din Cartă și articolul 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 604/2013. Într-adevăr, dacă solicitanților de azil li se refuză accesul pe teritoriul statelor membre, încălcarea nu poate avea loc „ÎN” statele membre.
- 23 Considerentul (32) din Regulamentul nr. 604/2013 pare să indice faptul că obligația de a respecta drepturile fundamentale ia naștere de îndată ce un solicitant de azil intră în controlul (în jurisdicția) statelor membre, nu abia după ce acesta a intrat efectiv în Uniune. O altă interpretare aduce atingere efectului util al Cartei și al articolului 3 alineatul (1) din Regulamentul nr. 604/2013, întrucât un stat membru își poate eluda, în acest caz, responsabilitatea față de resortisantul țării terțe, împiedicând efectiv intrarea acestuia din urmă pe teritoriul său.
- 24 Mai mult, articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 604/2013 se poate opune transferului. În cazul aplicării acestei dispoziții, trebuie să se evalueze care este situația în care ajunge solicitantul după transfer. În conformitate cu punctul 82 din Hotărârea Jawo, preluat în considerentul (32) din Regulamentul nr. 604/2013, „tratamentul [persoanelor” care solicită protecție internațională] trebuie să fie conform cerințelor impuse de Cartă și de CEDO, printre altele. Domeniul de aplicare al principiului încrederii reciproce și perioada în care statele membre trebuie să își îndeplinească obligațiile nu par, prin urmare, limitate la perioada de după transfer și numai la respectarea articolului 4 din Cartă.
- 25 Rechtbank [Tribunalul] solicită Curții să stabilească cât de strict trebuie interpretat articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 604/2013 și dacă trebuie luată în considerare numai respectarea articolului 4 din Cartă sau cea a tuturor drepturilor fundamentale.
- 26 În plus, rechtbank [tribunalul] solicită clarificarea întrebării dacă gradul riscului de încălcare a drepturilor fundamentale după transfer este influențat de încălcările comise înainte de transfer față de solicitant sau față de resortisanții țărilor terțe în general. Spre deosebire de Directiva 2011/95/UE, Regulamentul nr. 604/2013 nu cuprinde nicio dispoziție potrivit căreia persecuția suferită anterior reprezintă un indiciu clar că teama solicitantului este întemeiată.

- 27 În speță, decizia de transfer este adoptată după ce s-a încheiat un acord privind cererile de preluare. Potrivit practicii judiciare neerlandeze, se obține astfel garanția că nu va avea loc o încălcare a articolului 4 din Cartă. Rechtbank [Tribunalul] se întreabă dacă acest lucru este valabil și într-o situație precum cea din Malta.
- 28 Interpretarea neerlandeză a acordului privind cererile de preluare, menționată anterior, implică faptul că domeniul de aplicare și conținutul acestuia depășesc nivelul prevăzut de legiuitorul Uniunii în articolul 18 din Regulamentul nr. 604/2013. Această dispoziție garantează, într-adevăr, preluarea sau reprimirea, nu examinarea cererii de azil. Prin urmare, rechtbank [tribunalul] îi solicită Curții să clarifice domeniul de aplicare al acordului privind cererile de preluare.
- 29 În plus, se pune întrebarea care este importanța atitudinii statului membru responsabil. La punctul 92 din Hotărârea Jawo, Curtea a precizat cu privire la acest aspect că, într-o situație în care autoritățile sunt indiferente, deficiențele care se opun transferului trebuie să atingă „un prag deosebit de ridicat de gravitate”. Se pune atunci întrebarea dacă acest prag este mai scăzut în cazul în care autoritățile sunt indiferente. Pentru un solicitant de azil va fi însă puțin relevant dacă încălcarea drepturilor sale fundamentale este rezultatul indiferenței sau al neputinței statului membru responsabil. De asemenea, este dificil ca un aflux mare de resortisanți ai țărilor terțe și problemele practice aferente să justifice, din punct de vedere juridic, încetarea îndeplinirii obligațiilor de respectare a drepturilor fundamentale, prevăzute de dreptul Uniunii.
- 30 Spre deosebire de cele din cauzele C-254/21, C-228-21, C-297/21, C-315-21 și C-328-21, întrebările adresate de rechtbank [tribunalul] vizează situația în care, înaintea unui transfer, posibilul stat membru responsabil își încalcă în mod grav obligațiile de respectare a drepturilor fundamentale prevăzute de dreptul Uniunii, prin urmare nu acționează în cadrele juridice, ci contrar acestora. Întrebările se referă exclusiv la chestiunea dacă transferul trebuie interzis în mod absolut și, în subsidiar, dacă principiul încrederii reciproce trebuie lăsat neaplicat atunci când se stabilește statul membru responsabil, în cazul în care există încălcări ale drepturilor fundamentale înainte de transfer sau față de resortisanți ai țărilor terțe în general.
- 31 Dacă transferul nu a fost deja exclus în circumstanțele menționate, următoarea întrebare este dacă, în acest caz, statul membru care dorește să transfere solicitantul fie poate să invoce principiul încrederii reciproce, fie, în temeiul dreptului Uniunii, trebuie să înlăture orice îndoială sau trebuie să demonstreze că, după transfer, nu va avea loc o încălcare a articolului 4 din Cartă.
- 32 Cu referire la Hotărârea din 16 februarie 2017, C.K./Slovenia (C-578/16 PPU, ECLI:EU:C:2017:127), rechtbank [tribunalul] îi solicită Curții să explice dacă, în cazul în care un solicitant furnizează dovezi obiective privind încălcările grave ale drepturilor fundamentale înainte de transfer, statul membru care efectuează transferul are obligația să excludă situația în care acest transfer implică un risc real

de încălcare a articolului 4 din Cartă și, astfel, să înlăture orice îndoială serioasă că, după transfer, sunt respectate drepturile fundamentale garantate de Cartă.

- 33 Această inversare a sarcinii probei se corelează cu obligațiile statelor membre. În plus, statele membre pot îndeplini această sarcină a probei mai ușor decât solicitantul. Acordul privind cererile de preluare servește deja drept garanție că statul membru responsabil își respectă obligațiile prevăzute la articolul 18 din Regulamentul nr. 604/2013. În plus față de aceasta, s-ar putea solicita garanții explicite cu privire la primirea de după transfer, printre altele, și s-ar putea verifica în ce măsură aceste garanții sunt respectate.
- 34 În cazul în care Curtea interpretează dreptul Uniunii în sensul că, indiferent de încălcările anterioare ale altor drepturi fundamentale decât cele prevăzute la articolul 4 din Cartă, statul membru care efectuează transferul nu are, în temeiul principiului încrederii reciproce, alte obligații de motivare și de verificare, se ridică întrebarea cum poate demonstra solicitantul că articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 604/2013 se opune transferului.
- 35 De asemenea, rechtbank [tribunalul] dorește să știe care sunt cerințele și care este standardul care trebuie aplicat pentru mijloacele de probă pe care solicitantul le prezintă pentru a-și susține temerea că, după transfer, ajunge într-o situație care contravine articolului 4 din Cartă. Anexa II din Regulamentul de punere în aplicare (UE) nr. 118/2014 nu menționează mijloace de probă cu privire la aplicarea articolului 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 604/2013 sau a articolului 17 alineatul (1) din acesta.
- 36 Ținând cont de principiul de bază al Regulamentului nr. 604/2013, și anume faptul că, în afara unor cazuri excepționale, are loc un interviu personal pentru a stabili care este statul membru responsabil, declarația solicitantului cu privire la experiențele sale în statul membru responsabil ar trebui să fie relevantă. Această declarație poate conține puncte de legătură pentru considerentul că, în temeiul articolului 3 alineatul (2) din acest regulament, transferul trebuie interzis, sau că statul membru care trebuie să determine care este statul membru responsabil preia examinarea cererii de azil.
- 37 Dacă această interpretare este corectă, se presupune că trebuie verificată credibilitatea declarației solicitantului. Curții i se solicită să clarifice acest lucru și să indice care sunt cerințele care pot fi impuse solicitantului. Rechtbank [Tribunalul] consideră însă că aceste cerințe nu pot fi atât de mari încât solicitantului să îi fie imposibil să le îndeplinească.
- 38 De altfel, solicitantul nu îi poate cere garanții statului membru responsabil. Premisa că, în cazul în care i se încalcă drepturile fundamentale după transfer, solicitantul trebuie să se adreseze autorităților statului membru responsabil, presupune că el trebuie mai întâi să fie supus acestei încălcări, chiar dacă statul membru care efectuează transferul știa sau ar fi trebuit să știe de încălcările anterioare ale drepturilor fundamentale.

- 39 În procedurile Dublin, experiențele anterioare ale solicitanților de azil constituie deseori „fapte negative”, precum refuzul accesului la procedură sau la primire. Dovedirea unor astfel de încălcări este deosebit de dificilă, cu atât mai mult cu cât, de regulă, nu sunt emise documente justificative în acest sens. Este necesar, prin urmare, să se clarifice care sunt mijloacele de probă cu care solicitantul își poate susține afirmația că articolul 3 alineatul (2) din Regulamentul nr. 604/2013 se opune transferului și care sunt cerințele și standardul de probă care poate fi impus declarațiilor pe care le face solicitantul.
- 40 De asemenea, trebuie să se stabilească dacă statele membre au o obligație de cooperare comparabilă cu cea prevăzută la articolul 4 din Directiva 2011/95 și dacă, într-o situație precum cea în discuție în Malta, statul membru care efectuează transferul trebuie să compenseze poziția solicitantului în materie de probă pentru a evita ca drepturile fundamentale ale solicitantului să fie încălcate după transfer.
- 41 Ținând cont de numărul mare de cauze similare a căror examinare nu poate fi suspendată până la hotărârea Curții, rechtbank [tribunalul] a solicitat examinarea acestei cauze în cadrul procedurii accelerate, în conformitate cu articolul 105 din Regulamentul de procedură.

DOCUMENT DELIBERÉ